

*Het Boesjveldj
van de middeleeuwen tot vandaag*

Voorwoord

Voor u ligt het boek "Het Boesjveldj van de middeleeuwen tot vandaag". Dit boek is gemaakt in opdracht van de bestuurscommissie voor het project Schinveldse Es ter gelegenheid van de afsluiting van dit project op 17 september 2015 na een uitvoeringsperiode van ruim 4 jaar.

Het boek is bedoeld als herinnering aan en naslagwerk over het project waaraan de bestuurscommissie deze ruim 4 jaar met veel plezier heeft gewerkt. Wij zijn trots op de resultaten die we hebben bereikt en willen dit vastleggen voor de toekomst.

Het is geen leesboek, maar een boek met veel beeldmateriaal van toen en nu verrijkt met wetenswaardigheden over Schinveld en het project Schinveldse Es. Ook zijn in dit boek de ervaringen van de mensen die betrokken zijn geweest bij dit project verwerkt.

Wij hopen dat u met even veel plezier dit boek leest en bekijkt als wij aan het project hebben gewerkt.

De bestuurscommissie voor de Schinveldse Es:
Hub Meijers, voorzitter
Inger Orbons, secretaris
Rodney Swelsen, gemeente Onderbanken, vice voorzitter
Peter Erkens, lid namens de LLTB
Eduard Habets, lid namens de Vereniging voor Natuurmonumenten
Remy Sleijpen, lid namens waterschap Roer en Overmaas

Inleiding

In 2007 is met het project Schinveldse Es, plaatselijk beter bekend als het "Boesveldj", begonnen. Het plangebied van de Schinveldse Es ligt in de gemeente Onderbanken. Globaal omvat dit het landelijk gebied ten noorden en oosten van het dorp Schinveld tot aan de Duitse grens.

Het plangebied heeft een totale oppervlakte van 707 ha grond, waarvan 389 ha bestaande natuur, 30 ha paden en wegen en 298 ha in gebruik als landbouwgrond is.

Het plangebied de Schinveldse Es bestaat grofweg uit een groot aaneengesloten naald-, loof- en gemengd bos, de Schinveldse bossen, de Dalvlakte, een open gebied met kruidenrijke graslanden en verscheidene moerassen en de Es, een open vlak landbouwgebied. Door het gebied stromen drie beken (Roode Beek, Ruischerbeekje en Einderbeek) die bepalend zijn voor het landschap en de potenties voor de natuur.

Het gebied vormt een buffer tussen de stedelijke gebieden van de Westelijke Mijnstreek en Parkstad Limburg.

Karakteristiek voor de Schinveldse Es is de kleinschaligheid en versnippering in eigendom. De verkaveling was met name op de Es een probleem en werd veroorzaakt door een groot aantal kleine percelen, met daarop verschillende gebruiksvormen en allerhande afrasteringen en opstallen. Deze verkaveling stond een doelmatig agrarisch gebruik en doelmatige natuurontwikkeling en -beheer in de weg. Initiatieven voor ruilingen op vrijwillige basis hebben niet tot het gewenste resultaat geleid. Daarnaast werd de wirwar aan opstallen en afrasteringen vanuit landschappelijk oogpunt als storend ervaren, omdat dit met name op de Es de openheid van het landschap beperkte.

Door de complexe verkavelingstructuur leidt een vrijwillige kavelruil niet tot realisatie van de doelen op het gebied van onder meer verbetering van de landbouwstructuur, realisering van de nog ontbrekende oppervlakte nieuwe natuur en het "opschonen van het landschap". Daarom is door de Provincie Limburg in samenspraak met de gebiedscommissie Parkstad Limburg besloten om over te gaan tot een wettelijk inrichtingstraject volgens de Wet Inrichting Landelijk Gebied (WILG).

Dit traject is nu afgesloten en de te behalen doelstellingen hieruit zijn zichtbaar geworden in het plangebied.

Historie: Hoe is Schinveld ontstaan?

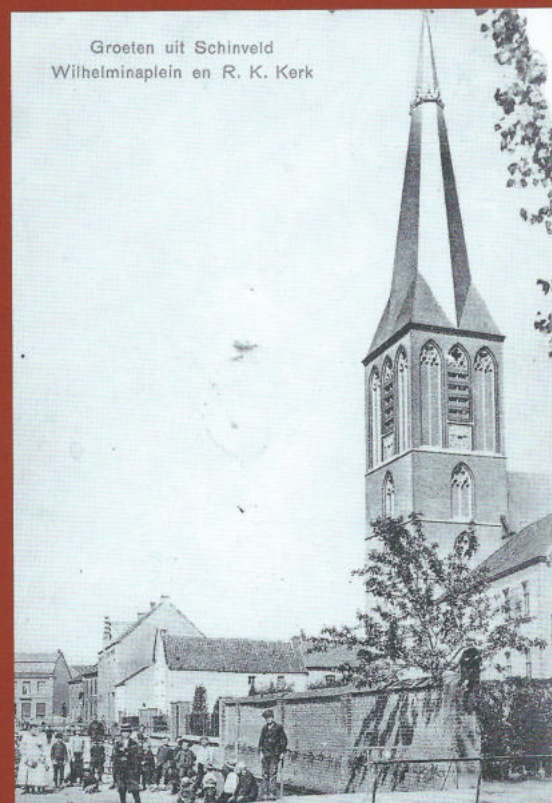
Wetenswaardigheden

- Schinveld is wat we noemen een esdorp of akkerdorp
- De eerste aanleg bestond uit het uitzetten van een driehoekig plein, de Platz genoemd
- Langs de zijden van de Platz (het huidige Wilhelminaplein) zijn boerderijen gebouwd
- De Platz bleef een open terrein met in het midden een drenkvijver
- Direct hier rond om heen werden de gronden ontgonnen
- Deze eerste akkercomplexen werden "aangelag" genoemd
- Latere ontginningen werden langs de uitvalswegen (veedriften) vanaf de Platz gedaan.
- De ontginners wilden dicht bij hun akkers wonen en bouwden hun boerderijen langs deze wegen
- Zo kreeg het dorp een spinnewebachtig patroon

Rodney Swelsen, wethouder gemeente Onderbanken en lid bestuurscommissie.

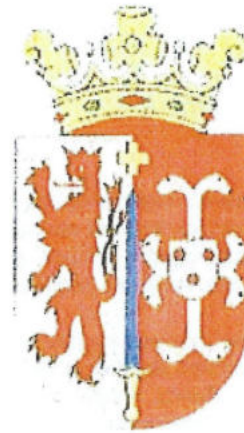
Ik heb de overtuiging dat er een aantal zaken in het project onvoldoende aandacht hebben gehad. Zo is er links en rechts in het bosgebied teveel versnipperde eigendom achtergebleven: elk individueel perceeltje met het latente risico van verrommeling. Als 'kenner' van het gebied permitteer ik me dat maar om te zeggen en spreek ik de hoop uit dat het niet zover komt. Verder zie ik nog voldoende gevallen waarin een andere verkaveling beter zou hebben uitgepakt en dat we burgers en belanghebbenden mogelijk op een andere wijze hadden kunnen meenemen binnen dit project, waarin ook hún belangen immers in het geding waren. Het draagvlak voor het proces en het eindresultaat zou er mogelijk positief door zijn beïnvloed. Kritische noten dus, maar dat wel binnen de context van een zeer complex landinrichtingsproject. Een landinrichtingsproject dat hard nodig was om verdere teloorgang van de Schinveldse Es te voorkomen waardoor er nu weer volop mogelijkheden zijn voor het verstevigen van de natuur, een toekomstbestendige landbouw en de recreatieve mogelijkheden voor wandelaar en fietser!

Historie: Hoe komt Onderbanken aan zijn naam?

Wetenswaardigheden

- In de Middeleeuwen was de streek in het rechtsgebied van de banken van Oirsbeek (Amstenrade, Bingelrade, Oirsbeek en Merkelbeek) en Brunssum (Brunssum, Jabeek en Schinveld) ingedeeld.
- Banken waren rechtsprekende colleges.
- Deze rechtbanken (onderbanken) behandelden de gewone overtredingen en de minder zware misdrijven.
- Bij ingewikkelde zaken en beroep moest men naar de hoofdbank Heerlen gaan.

Jeannette Quadvlieg – van Dam. Oud wethouder gemeente Onderbanken.

Het was jaren hard werken voor alle bestuurders en afgevaardigden. De afgevaardigden van de diverse organisaties hadden een positief kritische houding en droegen allemaal, op hun vakgebied, bij aan een heel prettige samenwerking. Door de vele landeigenaren en vooral ook de verschillende belangen. Met name het kadaster heeft m.i. een enorme klus geklaard.

Er speelden twee dossiers, Schinveldse Es en het Awacs-dossier. Als wethouder moest ik een plek vinden voor het compensatiebos van Defensie. Er was maar 1 mogelijkheid waar we 6 ha aaneengesloten terrein hadden in Onderbanken, de Schinveldse Es. Na veel overleg met Defensie en heel veel onder-

steuning van Dienst Landelijk Gebied (DLG) hebben we het bos kunnen realiseren.

Als wethouder zit je in een moeilijke positie. Het is onmogelijk om het optimaal voor iedereen te doen in zo'n grote ruilverkavelingsproject. Als mensen ontevreden waren over het eindresultaat, werd dat vaak gepolitiseerd in de raad van Onderbanken. Ik heb een veel betere kijk gekregen op Ruimtelijke Ordening en gezien hoe belangrijk een goede samenwerking is met alle betrokkenen. Bij de landeigenaren, groot en klein, was vooral luisteren een heel belangrijke taak en dat heeft in veel gevallen zijn vruchten afgeworpen.

Het resultaat mag er zijn, Onderbanken is weer een stukje mooier geworden.....

Historie: Hoe komt Schinveld waarschijnlijk aan zijn naam?

Wetenswaardigheden

- Verschillende verklaringen mogelijk
- De naam "Schin" zou kunnen verwijzen naar de Middelhoogduitse woorden *schinne*, *scinne*, *schina* en *schinna* die allen *schijnen*, *schitteren* of *glinsteren* betekenen
- De naam "Schin" zou ook kunnen verwijzen naar een oud Romeins volk dat hier in 54 voor Christus bekend stond als *Sunici*, *Schineks* ofwel *Scynne*
- Het woord "veld" betekende het ongecultiveerde gebied buiten de akkers

H.J. Jansen, eigenaar binnen het blok, ik heb een stuk land met zomerhuisje met vergunning voor nacht en dag verblijf.

Verbouw allerlei gewassen kleinschalig (rogge, speld, tarwe, asperges, zonnebloemen, mais, aardappelen. Dit is mijn oude dag voorziening en is natuur / nostalgie.

De herbouw van de opstal (door afbraak oude opstal in nieuwe natuur gebied) van de buurman leidt tot ergernis, stroomkabel en stobalen zijn op mijn eigendom gelegd; Aanplant bos voor het zomerhuis zal straks zorgen voor minder uitzicht over het veld en leidt nu tot meer hooikoorts door allerlei zaden van onkruiden.

Historie: De eerste bewoners

Wetenswaardigheden

- Geen sporen gevonden van prehistorische bewoning
- Wel een bijl en speerpunten gevonden; er waren wel mensen in de prehistorie
- Aan de zuidkant van Schinveld is een Romeins kampement gevonden
- Romeins kampement was mogelijk de eerste bewoning van het huidige Schinveld
- Er zijn geen andere resten van bebouwing uit de Romeinse tijd gevonden
- Er zijn wel andere sporen van bewoning gevonden, zoals gebruiksvoorwerpen en brandgraven
- Eerste vermelding van Schinveld is gevonden in een akte uit 1180
- In de middeleeuwen was pottenbakken een belangrijke vorm van bestaan naast de landbouw

Hans Ubachs - Wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling gemeente Onderbanken en eerste voorzitter van de Stuurgroep herinrichting Schinveldse Es. Schinveldse Es was het eerste project onder de nieuwe Wet Inrichting Landelijk Gebied (WILG). Er waren alleen ervaring opgedaan onder de oude wetgeving. Dat betekende veel uitzoekwerk naar mogelijkheden, maar ook het aanlopen tegen beperkingen in de nieuwe wet. Door echter steeds in te blijven zetten op de mogelijkheden en niet de onmogelijkheden kon er veel bereikt worden. De kaders zo breed mogelijk interpreteren.

De samenstelling van de stuurgroep was (erg) breed. Daardoor waren niet alle neuzen in dezelfde richting; wel wat het resultaat betrof, maar niet met de weg daar naar toe. Ook was merkbaar dat het "gevoel" voor de bezwaren die de eigenaren hadden (die al vaak 40 jaar een stukje grond met een stalletje er op hadden), niet door iedereen als even zwaar werden gewogen.

Veel ervaring opgedaan om in een stuurgroep waarin veel belangen aanwezig zijn te zoeken naar oplossingen die voor iedereen acceptabel zijn met ander woorden het verbinden van mensen.

Cultuurhistorie: Wat is er allemaal gevonden in en om het gebied?

Wetenswaardigheden

- Drie archeologische monumenten: Heringshof, Lammedam en Ruscherleem
- Een urnenveld uit de vroege ijzertijd op de Nieuwe Heide
- Twee mogelijke grafheuvels bij de Krekelberg
- Een zilveren Keltische mint ten westen van de dorpskern van Schinveld
- Vindplaatsen van laat-middeleeuws aardewerk ten oosten van Schinveld
- Restanten van vluchtschansen of boerenschansen

Greepel en waf bij vermoedelijke steenwaaier aan de Ruscherleem (pictuurnummer 8)

Grachten bij Lammedam (pictuurnummer 3)

Grachten bij de Vrijheid (pictuurnummer 6)

Mogelijke spiegel berg bij de Heringshof (pictuurnummer 4)

Cultuurhistorie: De pottenbakindustrie

Wetenswaardigheden

- De Romeinen hadden al een pottenbakkersindustrie
- Romeinse pottenbakkersovens zijn gevonden in Heerlen en Brunssum
- Pottenbakkersindustrie vrijwel geheel verdwenen met het verval van het Romeinse Rijk
- Halverwege de elfde eeuw ontstond een nieuwe keramische industrie in de omgeving van Brunssum en Schinveld
- Er werden bolvormige kookpotten, tuitpotten en steelpannen gebakken
- Meeste aardewerk was bedoeld als gebruiksvoorwerp of voor de verkoop
- Er zijn ook rammelaars en kandelaars gevonden
- Aan het einde van de veertiende eeuw houdt de pottenbakkersindustrie weer op te bestaan

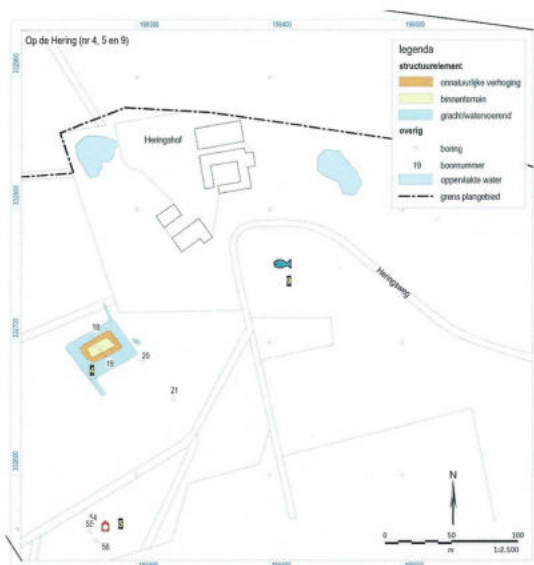
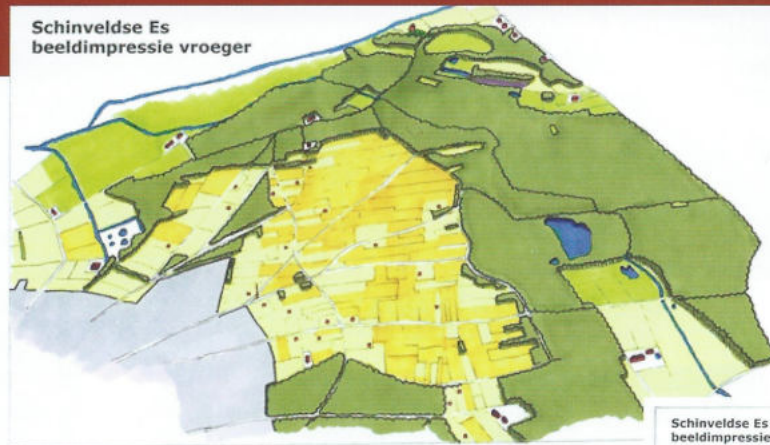
Inger Orbons. Projectleider voor het project Schinveldse Es en secretaris van de bestuurscommissie. Positief bij de uitvoering van het project vond ik de enorme betrokkenheid bij alle partners in het project en de manier waarop steeds mogelijke knelpunten in het werk praktisch opgelost konden worden. Ik heb geen echte negatieve ervaringen. Het was wel erg wennen aan het werken met een bestuurscommissie, bestaande uit bestuurders. Dat was meer een leerpunt voor mezelf dan dat het als negatief beschouwd moet worden.

Ik heb in dit project heel veel nieuwe dingen geleerd, enerzijds door het werken met een bestuurscommissie en anderzijds doordat het project een uniek karakter had. Het was het eerste project dat in Limburg wordt uitgevoerd onder de Wilg en helemaal uniek was dat in het project meer particulieren voorkomen dan agrariërs, waarvoor we opstallen hebben moeten verplaatsen.

Cultuurhistorie: Heringshof en de visvijver

Wetenswaardigheden

- Wordt in verband gebracht met de zogenaamde moated sites uit de middeleeuwen
- Bij de Heringshof zijn resten aangetroffen van (waarschijnlijk) oude bijgebouwen
- Deze bestaan uit een verhoogd binnenterrein omgeven door een relatief ondiepe greppel of gracht
- Een aarden wal langs delen van de buitenkant van de gracht
- Bij de Heringshof zijn ook resten van een visvijver aangetroffen
- Visvijvers waren noodzakelijk voor een aanvulling op het menu
- Visconsumptie is waarschijnlijk gestimuleerd door de door de kerk voorgeschreven vleesloze dagen
- De vis werd gevangen (geraapt) door het droog laten vallen van de vijver

Cultuurhistorie: Vluchtschansen of boerenschansen

Wetenswaardigheden

- Vele vluchtschansen (verdedigingswerken) zijn aangelegd tijdens de 80-jarige oorlog omstreeks 1600
- Aangelegd en betaald door de dorpingen zelf
- Veelal werden vluchtschansen aangelegd op gemeenschapsgrond op enige afstand van het dorp
- Meestal werd een moerasgebied uitgezocht
- In geval van oorlog, onraad of andere bedreigingen vluchtte men naar de schans met familie, vee en voorraad
- Eenvoudige constructie; een 2-3 meter hoge wal met wilgen of doornstruiken
- Omringd door een gracht van soms wel 10 meter breed
- Binnenterrein varieerde van 0,5 tot 1 ha; hierop enkel houten huisjes en een waterput
- De toegang werd beschermd door een ophaalbrug
- Voorbeelden zijn de Vijfsprong in het bos ten noorden van Vosbroek en het Rucherleem

Grachten bij Rucherleem (relictstumper 7)

Jos Muris, districtsmanager Kadaster - adviseur van de bestuurscommissie. Eerste kennismaking met Schinveldse Es was in 2004. Op verzoek van de provincie Limburg is toen door het kadaster een quick scan toedelingsonderzoek uitgevoerd. Doel van het onderzoek was het verkrijgen van inzicht in de eigendoms- en verkavelingssituatie in dit gebied en de mogelijkheden om een aaneengesloten natuurgebied grenzend aan de schinveldse bossen te realiseren. Dit inzicht resulteerde in een advies aan de provincie Limburg over het in te zetten instrumentarium om de doelstellingen te realiseren. Dit heeft geleid tot dit mooie project.

Cultuurhistorie: De Lammedam

Wetenswaardigheden

- *Ligt in het bos bij de Ruscherbeek*
- *Min of meer rechthoekige structuur, omgeven door een 3-5 meter brede greppel of gracht*
- *Aan de noordzijde ligt aan de binnenkant van de gracht een aarden wal tegen de gracht*
- *Aan de buitenkant van de grachtgordel ligt een aarden wal*
- *Hier lag vroeger de kasteelboerderij Leiffartshof*
- *Alleen de gracht, waarmee de hoeve beschermd werd is nu nog zichtbaar in het terrein*

Legende van de Lammedam

Op de plaats die nu de Lammedam genoemd wordt stond vroeger de Leiffartshof. Deze kasteelboerderij is vermoedelijk tussen 1655 en 1679 verdwenen. De oorlog waaronder Schinveld in die jaren vreselijk te lijden had maakt deze aanname zeer waarschijnlijk. Door de poging van de Franse Koning Lodewijk XIV om de zuidelijke Nederlanden te veroveren hebben zijn legers vreselijk huisgehouden. Schinveld werd in 1667 geplunderd en de inwoners werden voor een derde deel uitgemoord. Aan deze verwoesting is toen ook de Leiffartshof niet ontkomen. Er gaat echter ook aan ander verhaal in het rond: de legende van de Witte Joffer.

Volgens deze legende zouden de zonen van Den Herick en Hohenbusch hebben gedongen naar de hand van de dochter van de kasteelheer. Op de dag van haar huwelijk met één van beide heren zou zij door de jaloerse mededinger vermoord zijn. De overlevering zegt dat het kasteel toen verbrand zijn. Haar gedaante zou sinds die dag 's nachts nog rondwaren op deze plek.

Deze plek staat nu bekend als de Lammedam, een verbastering van het Franse la madame (blanche).

Ruud Offermans –cultuurhistoricus Provincie Limburg.
De witte juffer zal immer rondwaren en de Lammedam beschermen tegen vreemdelingen.

Cultuurhistorie: Wat hebben we gedaan?

Wetenswaardigheden

Ludy Verheggen – ecooloog provincie Limburg

Als ecooloog verantwoordelijk voor het dossier natuur en betrokken bij het opstellen van het inrichtingsplan voor de Schinveldse Es en het maken van ontwerpen en visies voor de inrichting van nieuwe natuur en de realisatie van ontsnipperende maatregelen langs natte en droge infrastructuur in het plangebied voor de Schinveldse Es.

In multidisciplinair verband werken aan een integrale gebiedsopgave voor natuurontwikkeling. Het was voor mij de eerste kennismaking met het concept Integrale Gebiedsuitwerking. Samenwerken in een team van specialisten bestaande uit een landbouw-specialist, bodemkundige en hydroloog aan de realisatie van natuuropgave.

Het personeelsverloop binnen het team was vrij groot, met name zijn er diverse wijzigingen geweest in de aansturing van het project waarbij projectleiding en ondersteuning van medewerkers gebiedsontwikkeling een aantal keren is gewijzigd en ook het project een lange periode stil heeft gelegen. Werkzaam als coördinator soortenbescherming transformeerde ik geleidelijk tot een meer systeemgerichte benadering van natuurontwikkeling met meer kleur en diepgang.

- De Lammedam is beter zichtbaar gemaakt door het plaatsen van informatieborden van Cortenstaal
- De takkenwal rondom de Lammedam is hersteld
- Er is een brug over de gracht gelegd voor de bereikbaarheid van de locatie
- Bij de visvijver bij de Heringshof is een Cortenstaalelement geplaatst

Natuur: de Schinveldse bossen

Wetenswaardigheden

- Onderdeel van één van de grootste aaneengesloten boscomplexen van Zuid Limburg
- Zuidelijk deel van oorsprong vochtig
- Natste deel is het Vosbroek dat bestaat uit broekbossen
- Noordelijk is het Heringbos dat bestaat uit gemengd loof- en naaldbos
- Gebied heeft altijd een betrekkelijke rust gekend
- Is gebied met grote natuurwetenschappelijke en natuurhistorische waarde
- Gebied wordt gedeeltelijk begraaasd door Schotse Hooglanders
- Er is een scherpe overgang tussen de bossen en het landbouwgebied

Eduard Habets - gebiedsmanager Natuurmonumenten Zuid Limburg en lid van de bestuurscommissie. Ik ben in deze regio opgegroeid (Oirsbeek/Doenrade) en ben enigszins bekend met het plangebied en verantwoordelijk voor het beheer en de ontwikkeling van het bos- en natuurgebieden in Zuid Limburg en dus ook van de Schinveldse Bossen en natuurpark Roode Beek.

Als natuurbeheerorganisatie zijn wij vaak betrokken bij landinrichtingen en kavelruilen. Vaak duren die tientallen jaren. Opvallend aan deze kavelruil is de snelheid waarmee het proces is doorlopen. Hiermee wordt snel duidelijkheid geschapen en weet iedere betrokkene waar hij of zij aan toe is. De positieve grondhouding en energie waarmee de medebe-

stuursleden en ook de uitvoerende medewerkers uitstraalden heeft mijns inziens ook bijgedragen aan het goede resultaat dat er nu ligt. Belangrijk bij dit soort processen waarbij soms veel emotie speelt is ook de persoonlijke betrokkenheid bij en bekendheid met het gebied. Hierdoor kan snel geschakeld worden en kunnen veel vragen ter plekke beantwoord worden.

Uiteraard zijn er ook negatieve uitschieters. Met name betreft dat het tegen beter weten in claimen van rechten die er niet zijn.

Door het opheffen van de versnippering is het resultaat is een goed functionerend agrarisch gebied en een robuuster natuurgebied.

Natuur: Het Vosbroek

Wetenswaardigheden

- Is het zuidelijke natte deel van de Schinveldse Bossen
- Bestaat vooral uit oud wintereikenbeukenbos en elzenbroekbos
- Nog aanwezige naaldhoutpercelen worden regelmatig gedund om loofhout een kans te geven
- Is van oudsher het brongebied van het Ruischerbeekje
- Ruischerbeekje wordt verontreinigd door mijnsteenwater en valt regelmatig droog
- Bijzondere diersoorten zijn de Kleine ijsvogelvlinder en het Bont dikkopje
- Beide soorten zijn afhankelijk van vochtige omstandigheden

Christ Rijnen, regiodirecteur Noord-Brabant & Limburg van Natuurmonumenten. Lid geweest van de bestuurscommissie Schinveldse Es.

Positief is de (relatieve) snelheid waarmee dit 'kavelruil'-project zijn beslag heeft gekregen. De constructieve en intensieve inzet van alle participanten in de bestuurscommissie (steeds zoeken naar overeenkomsten (wat bindt ons) i.p.v. naar verschillen (wat scheidt ons). En de hoge mate van 'ingevoerd zijn' van de voorzitter van de bestuurscommissie.

Mijn negatieve ervaringen: strakke regelgeving lastig om 'praktische' oplossingen te effectueren; anderzijds gaven deze regels ook wel veel duidelijkheid en houvast.

Ik heb veel geleerd over de effectiviteit van dit nieuwe instrument.

We hebben een aantal belangrijke resultaten voor de natuur en het landschap weten te realiseren.

IJsvogelvlinder

Natuur: Het Heringbos

Wetenswaardigheden

- Is het noordelijke droge deel van de Schinveldse bossen
- Bestaat een combinatie van Zomereikenbossen, Ruwe berk en Amerikaanse eik, Grove den en Fijnspar
- In het verleden was het bos natter
- Verdroging deels veroorzaakt door de naaldbomen, die het hele jaar water verdampen
- De ondergroei is soortenarm
- Bijzondere dieren komen nog voor op voormalige akkers in dit bos
- Bijzondere diersoorten zijn de Spaanse vlag (vlindersoort) en de Gouden sprinkhaan

Patrick van der Broeck, gedeputeerde Groen en Landbouw voor de Provincie Limburg
Schinveldse Es was het eerste wettelijke project onder de Wet inrichting landelijk gebied. Een test-project waar we succesvol op terug kunnen blikken. Het is de betrokkenen gelukt om in een relatief korte periode van vier jaar de landbouwstructuur in het gebied te verbeteren, dertien ha wateropvang te creëren, zo'n 70 ha nieuwe natuur te realiseren en de verrommeling van het buitengebied sterk te verminderen. Een complexe inrichtingsopgave waarmee zelfs landelijk nog geen ervaring was opgedaan. Dat dit zonder noemenswaardige problemen binnen de gestelde tijd en begroting door de bestuurscommissie tot een goed einde is gebracht, daar mogen we met z'n allen best trots op zijn. We weten nu dat we van dit wettelijk instrument gebruik kunnen blijven maken als een inrichtingsop-

gave te complex is om dit op vrijwillige basis uit te voeren. Hier kunnen we in de toekomst ons voordeel mee blijven doen.

Natuur: De ecologische hoofdstructuur en de ecologische verbindingszone

Wetenswaardigheden

- Er zijn nog delen van gebieden voor nieuwe natuur die landbouwkundig gebruikt worden
- Ten westen van de Eindstraat moet nog nieuwe natuur gerealiseerd worden
- Er ontbreekt een verbinding tussen de natuurgebieden ten oosten en te westen van de Eindstraat
- Op enkele percelen voor nieuwe natuur staan opstallen

Frans Willems – oud-secretaris van de bestuurscommissie.

Vanaf de vaststelling van de projectnota tot en met het afronden van het Ontwerp Inrichtingsplan en het samenstellen van de bestuurscommissie ben ik projectleider/secretaris geweest. In deze rol was ik vooral betrokken voor het verkrijgen van draagvlak voor het project en voor het verder invullen van de planmaatregelen en schrijver van het ontwerp inrichtingsplan.

Heel mooi was de avond over de uitleg van de projectnota en voorgenomen aanpak met wettelijke herverkaveling aan de agrariërs en hun reactie hierop. Namelijk na mijn uitleg vonden zij dat een wettelijke herverkaveling de enige mogelijkheid was om verbetering van de verkaveling te regelen vanwege het grote aantal stalletjes op de Es. Volgens de agrariërs zouden zonder een wettelijke aanpak deze stalletjes nooit uitgeruild kunnen worden en zou de verkaveling dus ook niet kunnen worden verbeterd. Ik denk dat hier het draagvlak vanuit de landbouw voor wettelijke herverkaveling is geboren. Een positieve ervaring was ook dat we in relatief korte tijd het plan hebben kunnen opstellen ondanks de grote tegenstellingen en verschillende belangen van alle partijen. We dit constructief en op een plezierige wijze op een mooi locatie. Het feit dat de Bestuurscommissie het plan ongeveer binnen de in het Inrichtingsplan

opgestelde planning heeft gerealiseerd verdient een dik compliment.

Veel energie is gaan zitten in de uitleg van het wettelijke traject en de mogelijkheden hiervan en vooral in situaties dat leden van het projectteam van de verschillende organisaties werden gewisseld en dan de discussie soms weer opnieuw werd gevoerd. Ook was de grondsituatie, BBL had nagenoeg geen grond en Natuurmonumenten heel veel grond, waarvan niet bekend was wie deze gronden bewerkte en wat de eventuele rechten van de gebruikers zouden kunnen zijn was erg lastig.

Het meest negatieve voor mij was toen alle partijen in het projectteam, inclusief het waterschap, hadden ingestemd, later bij de bestuurlijke afstemming, het waterschap als enige partij niet akkoord ging. Uiteindelijk is het plan flink aangepast waarbij sommige delen die het waterschap in het projectteam eerst belangrijk vond zijn geschrapt en andere belangrijke maatregelen voor het waterschap zijn toegevoegd. Met name deze toevoeging was interessant voor het waterschap omdat vanwege het integrale aanpak van natuur en water dit niet leidde tot hogere kosten. Uiteindelijk was dit laatste punt dus toch weer positief.

Ik zie het project als een kroon op mijn werk bij DLG, namelijk

Natuur: Wat moest er gebeuren?

Knelpunten

- De waterkwaliteit van het Ruischerbeekje moet verbeterd worden
- De verdroging van de Schinveldse bossen moet tegengegaan worden
- De ontbrekende natuur moet gerealiseerd worden
- De opstallen uit de nieuwe natuur moeten verwijderd en verplaatst worden
- Er moet een geleidelijke overgang komen tussen de natuur en de landbouw
- Er moet een faunatunnel komen onder de Eindstraat
- Er moet meer rust komen in de natuurgebieden

Vervolg Frans Willems – oud-secretaris van de bestuurscommissie.

Samen met de projectgroep, waarvan niemand ervaring had voor het opstellen van een wettelijk inrichtingsplan of Landinrichtingsplan een plan gemaakt. Hierbij is gebruik gemaakt van de kennis van de betrokken belanghebbenden uit het gebied met draagvlak. Voor dit plan zijn moeilijke keuzes gemaakt om de benodigde gronden in eigendom te krijgen door middel van korting of toedeling en verder een aanpak uit te werken voor de problematiek van de verspreid staande stalletjes die merendeels waren gebouwd zonder vergunning. Dit plan als gevolg van de inspraak en vaststellingsprocedure nauwelijks is aangepast en bovendien binnen de planning die opgenomen is in het ontwerp inrichtingsplan door de Bestuurscommissie met grotendeels een team van nieuwe mensen is gerealiseerd. Dit zegt iets over de kwaliteit van de voorbereiding van het plan maar nog meer over de kwaliteiten van de bestuurscommissie ten aanzien van de uitvoering.

De beoordeling of iedereen tevreden is en of de doelen uit het plan voldoende zijn gehaald laat ik graag aan anderen over.

Natuur: Hoe is het geworden?

Resultaten

- Het Ruischerbeekje is verbeterd en wordt niet meer gevoed met mijnsteenwater
- Het omliggende gebied de Ruscher is natter gemaakt tegen verdere verdroging
- De gebieden voor nieuwe natuur zijn meer aaneengesloten
- De gebieden ten westen en ten oosten van de Eindstraat hebben een verbinding gekregen
- De opstallen uit de gebieden voor nieuwe natuur zijn verplaatst
- Door het afsluiten van enkele wegen is er meer rust gekomen in het gebied

Marlies Ritzen - gemengd landbouwbedrijf en lid van de LLTB.
Je leert er altijd wat van als ondernemer
Je ervaart dat het allemaal goed georganiseerd moet zijn
Helaas niet in het hele project erbij geweest.

Water: De uitgangssituatie

Wetenswaardigheden

- Drie hoofdbeken stromen door het gebied
- De Roode Beek ontspringt in de Brunsummerheide
- De Roode Beek heeft deels geen natuurlijke loop
- Het Ruischerbeekje ontspringt in het Vosbroek en mondt uit in de Roode Beek
- De Einderbeek ontspringt ten noorden van Schinveld en mondt uit in de Roode Beek

Remy Sleijpen - Dagelijks Bestuurslid bij het Waterschap Roer en Overmaas.

Ik ben vanaf het begin lid geweest van de Bestuurscommissie Schinveldse Es, aangewezen vanuit het Waterschap Roer en Overmaas.

Positief is de goede samenwerking tussen de verschillende organisaties, de inwoners en eigenaren van de Schinveldse Es. Ook de snelheid van de procedures en de uitvoering heeft mij positief verrast.

Negatief waren de vernielingen.

Ik heb met een aantal nieuwe mensen kennis kunnen maken en ben gaan houden van een schitterend mooi deel van Limburg, dat ik daarvoor niet kende.

Water: De situatie voor uitvoering van het project

Wetenswaardigheden

- De Roode Beek watert te snel af voor de ontwikkeling van de gewenste natuurwaarden er langs
- De waterkwaliteit van de Roode Beek wordt negatief beïnvloed door aanwezige overstorten
- Het Ruischerbeekje valt regelmatig droog doordat het brongebied (Vosbroek) is verdroogd
- Het Ruischerbeekje wordt mede gevoed met mijnsteenwater

Marco de Redelijkheid, senior beleidsmedewerker bij Waterschap Roer en Overmaas

In de gehele fase van het opstellen van het inrichtingsplan heb ik het waterschap vertegenwoordigd in de projectgroep Schinveldse Es. Ik heb onze visie, wensen en ideeën rond het water in het plangebied ingebracht en met de projectteamleden besproken. Het was mijn eerste en laatste integrale herverkavelingsproject en ik was erg onder de indruk van de grondige aanpak en procedures. Met 800 eigenaren was het een zeer complexe operatie en dat verklaard ook de enorme kadasterkosten. De samenwerking in de projectgroep heb ik als heel prettig ervaren.

In eerste instantie leken de belangen van het water-

schap behoorlijk groot. Er was de intentie dat we de hele zone rond de Ruischerbeek in eigendom zouden krijgen en dat we flink wat herinrichting zouden doen. Uiteindelijk bleef daar door diverse oorzaken niet veel van over. In plaats daarvan is wel een grote overstromingsvlakte voor de Rode Beek gerealiseerd waardoor we nu een groot traject kunnen gaan herinrichten op een hydrologisch, ecologisch en cultuurhistorisch verantwoorde wijze.

Het deelnemen was een verrijking van mijn persoonlijke ervaring met gebiedsprocessen. Nog belangrijker is dat door dit project de natuur in de Schinveldse Es een stuk robuuster is gemaakt waardoor het nog waardevoller is geworden voor Zuid-Limburg.

Water: Wat moest er gebeuren?

Knelpunten

- *Er moet minder snel water afgevoerd worden door de Roode Beek om de natuur erlangs te laten ontwikkelen*
- *De beken moeten een meer natuurlijke loop krijgen*
- *Het Ruischerbeekje moet minder diep worden*
- *Het Ruischerbeekje mag niet meer droogvallen*

Water: Wat hebben we gedaan?

Resultaten

- Er is een bufferzone gemaakt ten westen van de Eindstraat
- De bufferzone remt de afvoer van het water van de Roode Beek
- Het waterschap heeft een nieuwe, maar natuurlijke loop voor de Roode Beek gemaakt
- Het Ruischerbeekje is minder diep gemaakt
- De oevers van het Ruischerbeekje zijn vlakker gemaakt
- Langs het Ruischerbeekje is de grond afgegraven om meer water vast te houden

Hub Meijers – voorzitter van de bestuurscommissie. Als voormalig burgemeester van de gemeente Onderbanken ben ik al sinds 1993 betrokken bij de ontwikkelingen van de Schinveldse bossen en de Es. Nadat ik als burgemeester afscheid had genomen werd ik door de toenmalige gedeputeerde de heer Ger Driessen benaderd met de vraag of ik voorzitter wilde worden van de bestuurscommissie Schinveldse Es. Ik heb daar direct ja op geantwoord omdat ik het belang van deze herverkaveling onderschreef. Het zou als het ware het sluitstuk zijn van bijna 25 jaar project gericht op kwaliteitsverbetering van dit gebied. Gestart met de aankoop van de bosgebieden door Natuurmonumenten, daarna de ontwikkeling van het grensoverschrijdend natuurpark, inclusief de verlegging van de grensbeek en als sluitstuk de herverkaveling.

Wij hebben dit complex project (veel eigenaren op een betrekkelijk klein gebied) binnen de randvoorwaarden van tijd, kwaliteit en budget weten te realiseren. Dat is vooral de verdienste van al die enthousiaste medewerkers van de Dienst Landelijk Gebied, van het Waterschap, van de Provincie, Gemeente en Natuurmonumenten. Het was niet altijd even gemakkelijk om de mensen die belangen hebben in

het gebied te overtuigen van nut en noodzaak van de herverkaveling en er zijn ook nu nog mensen die fervent tegenstander zijn van de ingrepen.

Maar grosso modo kan geconcludeerd worden dat het gebied er in kwaliteit stevig op vooruit gegaan is. Een goede functiescheiding is in het gebied gerealiseerd en de verrommeling is aanzienlijk terug gedrongen.

Wij mogen er met z'n allen trots op zijn. Ik dank de overheidspartijen die dit project financieel mogelijk hebben gemaakt, de vele grondeigenaren, de leden van de bestuurscommissie, de vele medewerkers die hieraan met kennis van zaken en met enthousiasme gewerkt hebben.

Maar bovenal hoop ik dat de inwoners van Onderbanken en de regio trots blijven op dit unieke gebied en dat velen er van kunnen genieten.

Landbouw en grondgebruik: De historie van de es

Wetenswaardigheden

- Ontstaan door ontginningen vanuit het dorp
- De es werd niet bebouwd
- De es was geen gemeenschappelijk eigendom van de bewoners
- De grond werd verdeeld in strak en rechtlijnig uitgezette strookvormige percelen
- Deze indeling maakte een rechtvaardige verdeling tussen iedereen mogelijk
- Er waren geen wallen of heggen als perceelscheidingen aanwezig
- Als regel werden de verschillende percelen tegelijk ingezaaid en geoogst, zodat men in dit gebied zonder wegen elkaars oogst niet zou vertrappen

Landbouw en grondgebruik: De es voor uitvoering van het project

Wetenswaardigheden

- Groot open gebied met agrarische functie
- Eigendom op de es zeer versnipperd
- Diverse kleine opstallen aanwezig met een veelheid aan verschillende omheiningen
- Veel kleinere percelen in gebruik als bijvoorbeeld volkstuin of paardenwei
- Hoofdzakelijk in gebruik voor akkerbouw

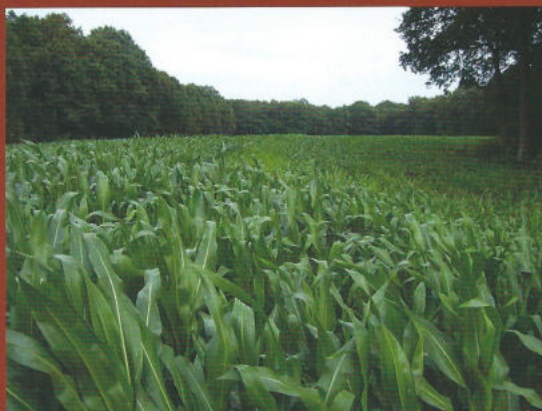
Peter Erkens, ik ben agrarisch ondernemer in Heerlen en ik ben bestuurder bij de LLTB.

Ik ben vanuit de LLTB afgevaardigd in de bestuurscommissie als de vertegenwoordiger van de boeren c.q. de grondgebruikers. Ik ben zelf geen gebruiker van gronden binnen het gebied, maar ben als "buitenstaander" toch redelijk bekend in het gebied. Mede daarom ben ik vanuit de LLTB voorgedragen. Ik vind dat het gebied erop vooruit is gegaan. Het was eigenlijk geen schoolvoorbeeld van een gebied waar de Landinrichtingswet nu eigenlijk voor bedacht was. Dit vanwege het feit dat de waarderingsgrondslagen en dergelijke gebaseerd zijn op een agrarische exploitatie van grond en niet op hobbymatig gebruik.

Net als bij andere procedures zou je deze procedure ook 2 keer moeten kunnen doen, dit is volgens mij ook het beeld bij vele betrokken. Het begint met een plan waar iedereen zijn mening over heeft kunnen geven en ook bezwaar tegen heeft kunnen maken. Dit goedgekeurde plan was leidend voor het werk van de commissie. De bestuurscommissie had de opdracht dit plan te verwezenlijken. Deze missie was niet altijd even duidelijk bij iedereen.

De opdracht was heel breed: de natuur wilde iets, de boeren wilde iets, de paardenmensen wilden iets, de gemeente wilde iets en het oog wilde ook nog iets. Dan is het geven en nemen zodat een ieder er iets op vooruit gaat. In mijn beleving zijn we hierin geslaagd.

Ook al was en is het geen echt grootschalig boerengebied, maar is het meer een gebied van hobbyende burgers en buitenlui.....één ding hebben ze gemeen met de boeren: hun eigen grond is de beste van de hele wereld.

Landbouw en grondgebruik: Wat moest er gebeuren?

Knelpunten

- De es moet weer grootschalig en open worden
- De opstallen moeten verplaatst worden naar een plek buiten de es
- Er moet een geleidelijke overgang komen tussen landbouw en natuur
- De boeren moeten doelmatige grote percelen krijgen

Eric van Harmelen, projectleider bij de Provincie Limburg.

Ik ondersteun de secretaris van de bestuurscommissie bij de financiën in het project Schinveldse Es. Verder ben ik betrokken bij de financiële zaken met betrekking tot de Lijst der Geldelijke Regelingen. Ik vind het een leuk project om in te werken en het is een mooi gebied.

Ik haal veel voldoening uit het monitoren van de financiën en het ondersteunen van collega's.

Landbouw en grondgebruik: Hoe is het geworden?

Resultaten

- Alle opstallen op de es zijn verwijderd en verplaatst naar een plek buiten de es
- De es is weer volledig landbouwkundig in gebruik
- Er zijn overgangszones gemaakt tussen de landbouw en de natuur

Richard Smeets, beleidsmedewerker bij de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB) voor de regio Zuid-Limburg.

Als beleidsmedewerker bij de LLTB voor de regio Zuid-Limburg zorg ik samen met het bestuur en de leden voor een optimale belangenbehartiging voor de agrarische ondernemers in deze regio. Vanuit deze functie was ik afgevaardigd naar de drie gebiedscommissies vitaal platteland in Zuid-Limburg. Vanuit diverse partners, waaronder ook de landbouw, in deze gebiedscommissies is het voorstel gekomen om voor de Schinveldse Es een herverkaveling op te zetten. Verbetering van de landbouwstructuur in de vorm van minder kavels per bedrijf, grotere en werkbare kavels en een betere bereikbaarheid van de kavels zijn voor een agrarisch bedrijf van groot belang om voldoende toekomstperspectief te hebben! Dit was dan ook de inzet om samen met andere partijen in dit gebied hieraan invulling te geven.

Mijn positieve ervaringen bij dit project zijn:

- dat elke belanghebbende partij in dit project de mogelijkheid heeft gekregen om haar belangen duidelijk te maken en toe te lichten aan de andere belanghebbenden op basis van een goede onderbouwing.
- dat elke organisatie die in het projectteam vertegenwoordigd was open stond voor de belangen van

de andere belanghebbende partijen in dit gebied.

- dat vanuit diverse invalshoeken (natuur, landbouw, water, particulieren, paardenhouders, recreatie & toerisme en enzovoort) een gezamenlijk doel voor ogen stond, namelijk het vitaal maken van dit plattelandsgedebied in de gemeente Onderbanken.
- dat gezien de enorme hoeveelheid kadastrale kavels (2000) bij de uitgangssituatie het toch gelukt is om dit terug te brengen naar 700 kadastrale percelen.

Mijn minder goede ervaringen met dit project zijn:

- dat de wet- en regelgeving die bij een herverkaveling aan de orde komen, een vertragende werking hebben op de voortgang en de dus de uitvoering van het project.
- dat het cruciaal is om vanaf de start van het project alle betrokken partijen aan tafel te hebben

Voor mezelf heb ik met dit project bereikt dat ik:

- meer inzicht heb gekregen in de belangen van andere belanghebbende partijen;
- dat ik daardoor sneller begrip en respect heb voor andermans standpunten;
- zelf geleerd heb hoe belangrijk een goede communicatie met de belanghebbenden in het gebied is;
- abstract beleid vertaald heb naar uitvoering in concrete projecten.

Landschap: De situatie voor uitvoering van het plan

Wetenswaardigheden

- Nog veel kenmerken van het historische landgebruik zijn zichtbaar
- Het merendeel van de bossen in het gebied is nooit ontgonnen
- Het westelijk deel van de es inclusief de kern Schinveld heeft een middeleeuwse ontginningsgeschiedenis
- Het grondgebruik op de es is kleinschalig, waardoor de openheid en weidsheid minder duidelijk is
- Op de es is een aantal opstallen aanwezig dat de openheid verstoort
- Er is sprake van verrommeling van het landschap door de vele kleine perceeltjes met een veelheid aan verschillende afstrasteringen er omheen
- De ontginningen in het dal van de Roode Beek zijn jonge ontginningen (1850 – 2000)
- De bossen langs de grens vormen een natuurlijke scheiding tussen Nederland en Duitsland

Mirella Lamers-Jacobs – projectassistente Provincie Limburg.

Als projectassistente ben ik de spin in het web van het project Schinveldse Es. Door de jarenlange ervaring in andere ruilverkavelingen en herinrichtingen kan ik daadwerkelijk een steentje bijdragen in het gehele project. Ik ondersteun de secretaris en de projectleider(s) bij alle voorkomende wettelijke

procedures van het WILG project.

Ik verzorg de correspondentie, het archief, notulen van de vergaderingen, ondersteuning bij het opstellen van nieuwsbrieven, bezwarenbehandeling en financiën.

De Schinveldse Es is een heel mooi gebied wat nu nog mooier is geworden.

Landschap: Wat moest gebeuren

Knelpunten

- Nog veel kenmerken van het historische landgebruik zijn zichtbaar
- Het merendeel van de bossen in het gebied is nooit ontgonnen
- Het westelijk deel van de es inclusief de kern Schinveld heeft een middeleeuwse ontginningsgeschiedenis
- Het grondgebruik op de es is kleinschalig, waardoor de openheid en weidsheid minder duidelijk is
- Op de es is een aantal opstallen aanwezig dat de openheid verstoort
- Er is sprake van verrommeling van het landschap door de vele kleine perceeltjes met een veelheid aan verschillende afrosteringen er omheen
- De ontginningen in het dal van de Roode Beek zijn jonge ontginningen (1850 – 2000)
- De bossen langs de grens vormen een natuurlijke scheiding tussen Nederland en Duitsland

Landschap: Wat hebben we gedaan?

Uitgevoerde werkzaamheden

- Alle opstallen op de es zijn verplaatst naar gebieden aan de rand van de es, die kleinschaliger zijn
- De kleinschalige gebieden voor stallenbouw zijn voorzien van nieuwe en uniforme afrasteringen
- Er is een grondruiling uitgevoerd, waardoor de grote agrarische percelen weer op de es liggen

Paul Geelen - berokken geweest bij het opstellen van het inrichtingsplan en gedeeltelijk ook bij de uitvoering

Positief.: mooi om te zien hoe bestuurders tijdens de uitvoering steeds gemotiveerder raakten en steeds meer ambitie toonden. Jammer dat deze vaak niet paste binnen de kaders (en de financiële middelen) die het uitvoeringsplan bood

Mooi om te zien hoe het tijdens de voorbereiding, maar vooral tijdens de uitvoering het DLG lukte om met mensen in gesprek te blijven en mee te denken, hetgeen het draagvlak voor het project en de kwaliteit ervan ten goede kwam

Negatief: ik ken geen echte negatieve ervaringen. Wel zie ik nog een uitdaging voor de komende jaren: een beter samengaan van recreanten en koelen in het gebied. Het gebied is primair voor de mensen, maar helaas spelen de koelen soms nog de baas. Zelf bereikt: Ik heb heel veel plezier beleefd aan het mede opstellen van het inrichtingsplan. De uitdagingen die ik daarbij tegenkwam, zoals het beschikbaar krijgen van provinciale middelen en het enthousiast krijgen van mensen voor het project. Ik vond het mooi om te mogen werken aan een project dat als eerste onder de nieuwe wet WILG tot stand kwam, en dat als eerste gerealiseerd zou worden onder een bestuurscommissie met zeer verregaande bevoegdheden.

Schinveldse Es; een bijzonder project

Landschap: Hoe is het geworden?

Resultaten

- De es heeft weer een grootschalig en open karakter door grootschalig landbouwgebruik
- Het kleinschaligere gebied voor de stalletjes ziet er uniform en netjes uit
- De nieuwe stalletjes hebben een meer uniform karakter
- Het historisch karakter van het gebied is herkenbaarder geworden

Wegen en recreatie: De situatie voor uitvoering van het plan

Wetenswaardigheden:

- Veel van de wegen in het gebied lopen vanuit de kern Schinveld over de es richting de bossen
- Er is een hoge druk van gemotoriseerd verkeer op het gebied
- Enkele van deze wegen zijn van oorsprong zogenaamde veedriften
- Veedriften dienden om vee vanuit de kern over de es naar de weidegronden te drijven
- Veel wegen worden recreatief gebruikt
- Over de wegen lopen meerdere wandel-, fiets-, en ruiterpaden
- Alle recreatieve routes zijn bewegwijzerd

Joop van der Pluijm - medewerker Ruimte en Advies Kadaster

Na jaren in relatief grote landinrichting projecten gewerkt te hebben, werd ik gevraagd om in een van de eerste WILG projecten in Nederland te gaan werken. Een omschakeling die het nodig maakte om mij in deze wet te verdiepen. Er waren veel raakvlakken met de landinrichtingswet, maar er waren ook grote verschillen.

Een van de grootste verschillen was de bezwaarbehandeling tegen de toedeling. Nu geen ellen lange discussies, maar een besluit die door de commissie genomen werd. Op basis van de ingekomen bezwaren was het goed mogelijk om met een gewijzigd planvoorstel te komen waarin zo veel mogelijk aan gegronde bezwaren werd tegemoet gekomen en en passant kleine wijzigingen in het plan verwerkt, waardoor een groot gedeelte van de reclamanten een verbeterde toedeling kregen. Tijdens de hoorzittingen werd het voorstel positief ontvangen. Dit blijkt ook door het beperkte aantal bezwaren dat bij de rechtbank is gekomen.

Voor mij persoonlijk is het werken in een relatief klein project als zeer prettig ervaren. De lijntjes naar de commissieleden, DLG, Gemeente en Natuurmonumenten waren kort, waardoor snel beslissingen konden worden genomen. Daarnaast hebben we met zijn allen binnen korte tijd veel doelstellingen kunnen verwezenlijken.

Jammer dat het Project Schinveldse Es nu afgesloten wordt. Hopelijk kan er op korte termijn weer een dergelijk project in Limburg opgestart worden. Ik houd mij van harte aanbevolen om daar ook in te kunnen participeren.

Wegen en recreatie: Wat moest er gebeuren?

Knelpunten

- De wegenstructuur moet weer versterkt worden
- De druk van het gemotoriseerde verkeer moet verminderd worden
- Het historisch karakter van enkele wegen moet weer zichtbaar worden
- De recreatieve aantrekkelijkheid van het gebied verder versterken

Micha van Hoof projectleider deskundigenpool Provincie Limburg.

Als medewerker gebiedsontwikkeling DLG heb ik onder andere meegewerkt aan het tot stand komen van het inrichtingsplan, ruilplan, Lijst Geldelijke Regelingen en de nieuwsbrieven Schinveldse Es. Tevens heb ik de inrichtingswerken begeleidt (aanbesteding, besteksvorming, uitvoering), het opstellen en monitoren van de begroting/kosten, het regelen van de POP (Europese) financiering binnen het project.

De meeste voldoening heb ik gekregen uit het daadwerkelijk realiseren van de inrichtingsmaatregelen uit het inrichtingsplan en de samenwerking tussen alle partijen.

De Schinveldse Es is een heel mooi gebied wat nu nog mooier is geworden en waar ik dan ook heel graag terug kom.

Wegen en recreatie: Wat hebben we gedaan?

Uitgevoerde werkzaamheden

- Enkele wegen zijn aan de openbaarheid onttrokken
- We hebben boombeplanting aangebracht langs de "Romeinse" weg
- Er zijn veedriften hersteld
- Enkele cultuurhistorische en archeologische elementen zijn zichtbaar en toegankelijk gemaakt
- Er zijn wandelpaden aangelegd

Wegen en recreatie: Hoe is het geworden

Resultaten

- Het druk van het gemotoriseerd verkeer is wat afgenomen
- De Heerenweg, Kinkeweg en Heringsweg hebben een wegbegeleidende beplanting
- De herstelde veedriften zijn beter herkenbaar omdat ze zijn voorzien van een haagbeplanting er langs
- De cultuurhistorisch en archeologische elementen zijn bereikbaar
- Er ligt een nieuw wandelpad langs de buffer aan de Eindstraat

Geraadpleegde bronnen

Provincie Limburg

- Voorgeschiedenis van Zuid-Limburg
H.J. Beckers en G.A.J. Beckers, Veldeke, Maastricht (1940).
 - Codex Nederlands Limburgse Toponiemen, M.J.H.A. Schrijnemakers
Stichting Cultuur-Historische Uitgaven, Geleen (2014).
 - De geschiedenis van het zuidlimburgse cultuurlandschap, Maaslandse monografieën
Van Gorkum, Assen/Maastricht (1988).
 - Heemkundevereniging de Veersjprunk, Schinveld (2014).
 - Levend land Bohn Stafleer Van Loghiem, Houten/Antwerpen (1991).
 - Uit en thuisboek, J. Renes.
Stichting het Limburgs Landschap Lomm (2006).
 - Akkers op de Schinveldse Es, Olaf op den Kamp
Natuurgebieden in onze omgeving (15), De Natuurgids 2013, 2014, 118.
 - Landschappen van Maas en Peel, Maaslandse monografieën,
Maastricht (1999).
 - Schinveldse Es, gemeente Onderbanken; een waardering van veronderstelde cultuurhistorische relictten binnen het herverkavelingsgebied Schinveldse Es
J.A.M. Roymans, RAAP, Amsterdam (2008).
 - Schinveldse Es "Boesjveldj". Inrichtingsplan Dienst Landelijk Gebied Roermond (2011).
-

www.limburg.nl